

СПОРТ
Santos котъялар
Галгйайчен президента
викала Кубок яккхарах
йолча яхье

16

СОВГИАТ
ДикаГвола таксист
белгалвир

15

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№47 (12574)
Оаглой бутт,
8 ди, 2022 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
бекарга бетта 1-ча дийнахъа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Знак почета»
яха орден
еннай

12+

ЭСКАР
Тема доакъашхошта
даим гho дергда

2

КЪАХЕТАМ
Галгйайче тлайцар
ЛНР, ДНР, Херсонски
областера фусамех
беха нах

5

КХЕТАМ БАЛАР
Цихезача хъехархоцо
Галгйайчен
студенташта дийцар,
Россе халкый
культуран лоархlамах

7

ЮРТБОВАХАМ
Галгйайче ка бола
ялат чуийца даьлар

8

КЪАХЪЕГАМ
Профессеш хувцаш
ба ноаной

9

www.serdalo.ru @gserdalo vk.com/gserdalo Дзен сердало

Берашта кхаъ хургба

Галгйайче 2023 шера цхъа иттех совгlа
ишкол кердайоахаргъя

3

Даьхе лораераш бицлуц

Галгйайчен викалаш
росгвардейцаш-унахой
болча баха хилар

4

Тема доакъашхошта даим гю дергда

Султиганъкъан Йоакъап

Иаблий-Юртарча хламаш тега-ча фабрике вахача Мехкадас Келаматанъкъан Махъмуд-Иаблас белгалдир, Украинерча тема доакъашхошта даим эшаш дола гю дергда, аьнна. Цига баха вай кагий нах шоай Даьхен йовхало хоалуш хила беза. Шийца кхыбола болхлой болаш, фабрикан мессайолча моттигашка хьожаш, деррига тохкаш, чакхваьлар из.

Россе тема Министерствон гулакха лаьрхIа 25 млн сом мах бола тIабувха гIирс тегаш боакх фабрике.

Тема доакъашхошта лоатта-де деза гю дувцаш, Мехкадас хьоахадир, вай мехкарча хьакимаша шоай ханнахьа Iалашийр цу наха мел эшаргIола хIама, аьнна. Герзах уж лорабу пхьошашдоацаргаш, аьшка кийнаш, маьчеш, чура дIайха барзкъаш, иштта кхыйола хIамаш ийца

Иоотгайир хьалххе.

Том бе тIахьийха вай кагий нах дIабахар, эшаш мел бола кхоачам шоашца болаш. Таханарча дийнахьа из болх тIателла дIахо дIахьош ба. Тема доакъашхой гулакхага хьажар кертерча декхарех цаI да. «Темаш латтача моттигашка со-се ваха хиннав. 300 км кIорга дIауллаш доазув да из.

Командираща, бIухоща къамаьл хиннад са. Берригаш а чIоагIа гIадбаха бар цу

влашагIкхетара. Цар оагIув хьаллоацаш латта деза вай дерригаш! Тахан дуккхача вай къаман наха доккха дакъа лаьцад цу гулакха юкъе. Боккхача мехка Президента Путин Владимира тIехьа латташ хьадоагIа вай. Тахан цо юкъеодоладаьр вай мехка бахача наьха культура, истори, кхьодола лоархIаме доакъош кIал ца дита баьккха гIа ба. Россе бахаш болча I90 къаман наха юкъе барт, безам, цхьоагIо хилар лоархIаме да

паччахьа. Котало вайга хургьа! Денал долаш дIачакхдовла деза вай», — аьлар республикан кулгалхочо. Тема доакъашхошта барзкъаш тегаш боакхача фабрикерча болхлошта доккха баркал аьлар Келаматанъкъан Махъмуд-Иаблас, шоай болх лакхача боараме цар беш хиларах. Иштта белгалдир, тахан цу халача хьале болча наха вай гю лоаттадеш хилар мах баь варгвоацаш да, аьнна.

Йоккха къаман проект чакхъаьккхар Наьсаре

Коазой Мадина

Боккха болх дIабихьар Наьсарера моттигаш тоаеш. Цу юкъе я ийи нах лела а салоIа моттиг, Iама юхера доазув. Газе-Коарча Московски, Студенчески, Нови оалаш долча урамашка нах лела а салоIа а моттигаш кердача куце духьальоттаргья бахархошта.

Геттара хоза кулг тега, эрга-даьккхад Iама юхера доазув а. «Теш йола моттиги шаьхар тIара вахари» яхача къаман проек-тага гIолла дIабихьаб из болх. Хозье еза моттигаш харжара бокьо бахархошта шоашта ен-наяр. Онлайн-хоржаме гIолла чакхдаьккхар из гIулакх. Укх тIехьарча пхе шера, цу тайпарча наькхаш пайда эцаш, тоаь-раш 28 моттиг я.

ХьатIадоагIача 2023-ча шера тоае езараш а наха шоаш къоастаяь латт. Цу юкъе ба Аьлтий-Юртара Арчакханъкъан цIерах бола урам, Наьсар оалача хин юхера ши моттиг, Овшанъкъан Руслана цIи лелаача урама нах лела, салоIа дакъа.

Президента техкар республикан бахархой хаттараш

Курскенаькъан ИбрагIим

Россе дIадоладеннад «Единая Россия» оалача парте бахархой тIаэцаш дола кIира, из дувзадена да цун 21 шу дузаш хиларца. ПалгIайчен бахархой тIаийцар вай мехка кулгалхочо Келаматанъкъан Махъмуд-Иаблас. Къаман столицерча нах тIаийбеча цIагIа, хIаравар ший хаттар дахьаш венавар.

ДукхагIдола хаттараш, кхы гаьна ца доахаш, цу моттиге

кхоачашде таро хилар.

Бузуртананъкъан Аьсет, республикал арахьа дIа а яха, ший воIа дарба дайта новкъостал деха енаяр, цун воI дегI лелаш доаца берий лазар долаш вар.

Республикан унахценон Министерствос яхачох, дIабахача бетта цо, малагIа каьхаташ цу гулакха эшаш да, кеп а тега, Iочувтгадаьд, кастлуш уж дIахьожабегрба Москверча «Берий могашал тахкара йолча лорий къаман центре». Бокьонах доагIа

беса, цар наькъа дIадодаш дар Iаьдало меттаоттаду.

Йовлой Тухан венавар «Наьсаре-Илдарха-ГIала» яха маршрут хувцийта дагахьа, цунца дувзадена Илдарха-ГIалий тIарча бахархой транспорта лелар аттача даккхара хаттар дахьаш.

Марзенаькъан Фатимай хаттар дувзадена дар, 1961 шера хьалгьяь Шолжа районе-ра ишкол цIенхашта тоа езаш хиларца, из 2023 шу йистедалалехь тоае езаца дешара гIишлошта чуйоагIаш я.

«Кулгалхочунна тIадихьача хаттарашта юкъе дар наькъий хьалаш, газаца, токаца дувзадена гIирсаш кердадахар. Келаматанъкъан Махъмуд-Иаблас хIара хаттара теркам тIабахийтар. Царца къамаьл хинначул тIехьагIа, лаьрхIа дола декхар тIадиллар цо цу гIулакха бехктокхаме барашта, оттаяьча хана наьха хьашташ кхоачашдар дадийхар», — аьлар «Сердало» газетига мехкдаь кепайоазон болхлоша.

Амал де тIахъеха болх ГIалгIайче дIа мишта бода хъежар

Султиганаькъан Йоакъап

ГIалгIайчен цхьац-цайолча муниципальни моттигашка амал де нах тIахъехара болх дIа мишта хьу хъежар Iаьдал. Цу тайпара моттиг нийсьелар Илдарха-ГIалий тIа, шахъара кулгалхо-чо Осканаькъан Мухьмад-Башира хьалхаленца хьем боаццаш йолча штаба кхетаче дIайихъар, из вIашагIьеллай эскаре амал де кагий нах тIахъехача балха тIа новкъостал де, наха юкье беш бола болх дикагIа бе дагахъа, аьлар «Сердало» газетага Илдарха-ГIалан хьакимаша.

«Цу штаба юкьевоагIаш ва шахъара кулгалхочун гIонча, Илдарха-ГIалан ВУС кулгалхо, Илдарха-ГIалий ТIарча РоссЕ ОМВД викал, прокуратуран викал, тIема комиссариата болхло, шахъара депутаташ, Iалама нах, Илдарха-ГIалан казаккий цхьанхетара атаман», — йох хоамо.

Цига иштта бийхабар эскаре амал де тIахъехача моттигерча кагийча наьха дай-ноаной.

Къамаьл даьраша дийцар гурахъа эскаре амал де тIахъехар дIа мишта дихъар а иштта из дIахъоча юкья нийслуш долча хатарех а.

Цул совгIа укхаза хинна дай-ноаной дIакхетабир, юхъанца эскаре амал де водаш вола саг тIом латтача вугаргцахиларах.

Г у л б е н н а р а ш а лархIар, эскаре амал де тIахъехаш, нахаца бу болх тIехъа тIайоагIача хана дикагIа бе.

ГIалгIайче 2023 шера цхъа иттех совгIа ишкол кердайоахаргъя

Коазой Мадина

ГIалгIайче 2022 шера 2026 шерага кхаччалца 50 ишкол кердаяккха лархIа ба, аьнна, хоам бу республикан правительствон пресс-службо. Кара-

ра шу йистедоалаш, Наьсарерча №4 йолча ишколе кердаяккха а керда хьалгъа а гIишлош болх беш хургъя. Цига гIишлош балхаш йистеданнад 98%-га кхоачаш даькъ тIарча кулгалхо-чо яхачох.

ХьатIадоагIача шера республикан бархI юртарча ишкол-кашка капитални ремонт ергъя. Духхьал из гIишло керда юа хьалгъа а ца Iеш, чура мебель а чура че а кердайоакхаргъя, цул совгIа оборудова-

ни а керда оттаергъя - деррига а керда хургда.

«Кердача хьалашка, капитални ремонт дIайихъачул тIехъагIа, дешаш хургда 14080 бер», — аьнна белгалдир ГIалгIай паччахьалкхено.

ГIалгIайчен премьер-министра нах тIаййцар

Султиганаькъан Йоакъап

пресс-службо.

ГIалгIайчен премьер-министра Слостенин Владимира республикан бахархой тIаййцар. ГIалгIай Республикан Правительствон Председатель волча баькка хилар МагIалбика, Наьсарен района, Пригородни района бахархой, аьнна, хоам бир «Сердало» газетага республикан министрий кабинета

«ДукхагIа наха дагадаьлар дар Оздой Iалаудина инициативни тоабо Ювнашкерча гIалай комплекса гонахъара доазув цIендар, цунна чуйоагIача Энгар-гIала а, («Шин сесага гIала») тоаяра болх дIабахъара хаттар.

Туризман комитета кулгалхо-чо Мизинаькъан Беслана яха-

чох, из дош тахан наха чIоагIа дагадаалаш а да, из хаттар кхоачаьдара эшаш дола новкъостал а дергда», — йоах хоам тIа.

Нах тIаэаача хана иштта цига дийцар дукхагIа даькъе лаяттанца дувзаденна хаттараш. Цхьайолча хана лаятта эцаш е хувцаш, цхьан юртарча кхыча юртарча лаяттанца хувца ловш йола моттигаш дукха нийслу. Цига юкьевоагIача кхоачамбоа-

царех дийцар цар. ГIалгIай Республикан премьер-министра белгалдир, хаттараш тохкаргда аьнна, цунах доагIаш дола декхар цо тIадиллар региона доалахъарча мах беча Министерствонна, иштта муниципальни даькъ тIарча кулгалхошта.

Иштта, цу меропрയാте лархIар воI, цамогаш волаш материальни новкъостал дийхачунна гIо де.

4 ТИЕМХОЙ

Шолжерча лорий техникумо эскаре амал де тІабийхача наха новкъостал дир

Султигананькъан Йоакъап

Эскаре амал де бахача наха гуманитарни новкъостал дир Шолжа шахъар тІарча «Ставрополерча лорий техникума» филиало, аьнна, хоам бу «Сердало» газетага муниципальни дакъ тІарча администраце.

«Техникума кулгалхоша тІем тІа бахача наха лаьрхІа тІабубуха гІирс а буа кхача а дІабахийтар. УкраинеларххІа йола тІема операци дІахьош болча наха из ший тайпара новкъостал да», — йоах хоамо.

Шолжа шахъара кулгалхочун гІончас Заьзгананькъан Мусас дакъа лаьцар Ставрополерча техникума филиало дІахьош хиннача дикача гІулакха юкъе.

ВІашагІхетар дІахьош, уж хьежар студентий дешарга, цар дешара хьалашка, царна кхетам балара болх мишта латт.

Иштта цига дийцар, кагирхошта Даьхе езаргІола кхетам баларах, терроризмаца, наркотикашца къовсам лоаттабарах, цу хьакъехьа карагІдоаларех.

Заьзгананькъан Мусас баркал аьлар техникума кулгалхошта, из дика гІулакх дагадохарах, иштта белгалдир бІухой хьаллацар тахан чІоагІа лоархІаме хилар.

Республикера МЧС ший болх дІахьош я

Коазой Мадина

ЦІеннах чуувтгаш, нахаца цІера кхерамзленах лаьца къамаьл деш хиларо боккха пайду бу аьнна хеташ, цу гІулакха арабаьнна лел МЧС болхлой. Шелал хьаоттарца, фусамаш йІохъе гІерташ, нахатайп-тайпарча токацарча гІирсех пайда эц.

ЦІагІагазхьаІовргІоацаш, фу де деза, фу тайпара хІама йоагаш йита Іовижа йиш яц наха хьалхадоккхаш, болхбу цу гІулакхах бехтокхаме болчар. ЦІерацара бокьонаш цайовзараш, йовзе а лорацаераш дукха ба вайна юкъе. Эбарга-Юрта из болх дІахьош, го баькхар цІера тІахьожам лоаттабу инспектор волча Дударананькъан ИбрахІима.

Цо наха хьалхадоккхар, Іан хана сов дукха токах хетта йоакхача хІамаша яьча замыканех йоккха цїи яла тарлу, аьнна. Бахархошта дІайийкъар цІерах лоравалара бокьонаш.

ГІалгІайчен викалалаш росгвардейцашунахой болча баха хилар

Султигананькъан Йоакъап

ГІалгІайчера росгвардейцаш болча баха хилар вай президента Москвера викалалаш, бІухой дарба деш ба УкраинеларххІа йола аперци дІахьошьяьча човнашта, аьнна, хоам

бир «Сердало» газетага правительствон кепайоазон болхлоша.

«Из дика гІулакх дІадахьар тІадилладар ГІалгІай республика кулгалхочо Келаматананькъан Махьмуд-Іаьлас, иштта

тхоай декхар цох хеташ а дахадар», — аьлар цу юкъе дакъа лоацаш хиннараша.

БІухошта новкъостал дир, царна лертгІа дарба дара эшаш мел дар хьатгІадера цар лорашта.

Хьаьшаша хьаттар, унахой

могашал миштай а, иштта, уж сихагІа тоабенна цІаберзар ловш, ловцаш а даьхар царна а цар гаргарча наха а.

Цул совгІа царгара телефона номераш а хьайцар, массаза а царца бувзам лоаттабар, эшача новкъостал дар духьа.

Даьхен лорбой лархІа гулбелар МагІалбикера росгвардейцаш

Султигананькъан Йоакъап

Малав ца ховча бІухочоа хетадаьча дийнахьа дІайихьача кхетаче, Даьхен гІулакха лаьттараш дагалаьцар росгвардейцаша. Цу лоархІамеча вІашагІхетаре дакъа лоацаш хилар республикера хьакимаш, МагІалбикерча администраце болхлой, кагирхошца

къахьега нах, иштта кхьбараш.

«МагІалбике латгача «Малав ца ховча бІухочоа» оттадаьча сийленга юхе зизаш декхар гулбеннараша. Шахъар тІара моастагІа аравоаккхаш, шоай вахар Іудилларашта оттадаьд из. Росгвардейцаша дагалаьцар, шоай вахар ца кходеш, деналца

духьаллаьттараш», — йоах тхога кхача хоамо. «Шоай мохк лорабеш, синош Іудийхкараш вай цІаккха а бицбе йиш яц! Кхувш йоагІаца тІехьенга, массахана из дІадувцар вай декхар да.

МоастагІчун кара вай лаьташ ца кхачийта гІерташ; деналах, майралах ца бохаш; чакхьаьннараш бицбе бокьо яц вай!», — аьлар ший къамаь-

ла юкъе полице пдполковник волча Цолой Ахьмадхана. Цу бІухошта хетаяь денала урокаш дІайихьар вай республикерча ишколашка. Цу гІулакха арабаьннача росгварде болхлоша берашта дийцар, моастагІчун наькъаш тедаш лаьттарашта юкъе вай къаман 6 эзар совгІа бІухо хиннилга.

Галглай мехкара токацара гүлакх тоаде 40 млн сом хьождаад

Укх шера «Кьилбаседа Кавказа россеташка» гюлла 78 км чулоацаш йолча моттиге ток тоаеш болх дIабихьаб вай республике. Из болх дIабыхьа аьнна вайцига хьахьождаад 40 млн сом. 40 км кхоачаш бола тишбенна тока аьшкасаьрг хийцаб болхлоша эггара дикагIунца. Вешта аьлча, наха цо ток тохара кхерам кIезига ба хIанз.

Иштта хийцаб 857 ший ха йиа баьнна тока бIоагIа, 1126 керда ингале «пелаш» а оттадаьд. Геттара лоархIамеча гIулакхех да 110 Кв лаьрхIа дола шолха тока бIоагIий оттадар. 20 километр чулоацаш долча цар ток лоаттаю нах бахача кхь моттиге. Цун балхага хьежжа хургда 71 эзар саг, 82 лоархIаме балха моттиг токаца Iалашьяр.

Тишденна бIоагIий дIа а доахаш; 9,5 километр хиллал бола аьшкасаьрг хийцаб болхлоша. 2022/2023-гIача шерашкарча Iанга кийчо еш, 35 Кв йола тока лини тоаяьй. Из я 32 эзар сага ток лоаттаеш.

Иштта тоаяьй вIашIардаьча 14 цIенна йIовхали хийи лоаттадеш йола котельни, хий хьателаш йола насос латта станци. Шоаш дуаргдар диа даьннача 99 «пеланна» метта тIехьара даьнна дикагIдараш оттадаьд.

Наьсарен района чуйолхача 21 эзар саг вахача шин юртIа ток лоаттаеча моттиге а дика кулг тегад. Цига бегIаб керда 11 бIоагIа; 9,6 км тишбенна саьрг хийцар, 224 цIенна «пелаш» дегIар. Геттара чIоагIа теркалде дезарех да, ток лелача моттигашкара йоархIаш, гаьнаш дIайоахаш болх бар. 42, 8 га чулоацаш дола доазув цIендаьд кьахьегамхоша. Укх шера тока болх тоабе аьнна вай мехка хьахьождаад 138, 5 млн сом ахча. ДIадахача шера денначунга хьежача, 82 млн дукхагIа да из.

Галглайче тIаийцар ЛНР, ДНР, Херсонски областера фусамех бега нах

Султиганькьан Йоакьап

Галглайчен кулгалхочо Келаматанькьан Махьмуд-Иаьлас кхетаче дIайихьар вай мехкарча Миннаца викалашца, республикан чурча политикан урхаллен болхлошца, аьнна хоам бир «Сердало» газетата вай мехкарча Iаьдала кепайозон болхлоша.

Дийца кергтера дош дар Долецкера, Луганскера, Запорож-

ски, Херсонски областашкара бега нах тIаьцарца, уж фусамашка дIанийсбарца дувзаденна.

Хоам бу, чоалхане хьал отарах, уж шоай фусамашкара бега хьабехка хиларах. Таханарча денна царех цхьайтта саг «Асса» яхача гостинице Iеш ва ДНР, ЛНР республикера ши саг ва вайцига Iеш. Уж шоай гаргара нах болча сайцаб.

Галглайчен кулгалхочо белгалдаьккхар уж нах бахача

моттигашца а буача кхачанца а Iалашбе бега, аьнна. Геттара сиха де дезача гIулакхех да эшаш долча каьхаташца уж Iалашбар, социальни даькье меттаоттабеш дола гIодар, берашта психологически оагIорыхьа дика лар ютаргIола вошал дар.

«Вай республико эшаш дола новкьостал дергда фусамех бехача наха, царна шоай цIагIа болаш санна паргIата хургIолаш, эшаш мел долча хIаманца

Iалашбеш», — аьлар Галглай республикан кулгалхочо Келаматанькьан Махьмуд-Иаьлас.

Херсонера а Херсонски областера а нах керда вахар долаш Iоховшаргба, РФ министрий кабинетта соцамах, царна сертификаташ лургда, шоашта эшар эцара цкьара луш дола ахча а лургда. Уж дIанийсбара а эшача кхачана а лаьрхIа, ахча хIанззе хьождаад.

Налогаш лохьяьй бизнесменашта

Султиганькьан Йоакьап

Юрташка, пхьешка цхьаьца хIама хьадеш кьахьегарашта 2% кхоачаш лохьяьй налогаш ставкаш. Илдарха-ГIалий тIарча хIама хьадеш болча начача хоам бир, 6-чара 2%-ча

кхоачаш налогови лохьяьлга.

Иштта хьохадир, бизнесменашта гIо деш йолча программах. «Тайп-тайпара бизнес лелараш гулбир пхьерча актови зале.

Кхетаче даька лоацаш бар

экономиках йолча министерства болхлой, республикерча бизнесмений бокьонаш лораярах болча болхлой хIама хьадарашта гIо дарах йолча фондера нах, республикерча бизнесинкубаторе болх бераш, пхьера администраци», — йоах тхога

кхьачача хоаме.

Из закон чIоагIдаьд вай Мехкдас, 2022-ча шера гуйран хьалхарча бетта 3-ча дийнахьа. Цу гIулакхо дика аттача болхлой доаккхаргда бизнесмений гIулакх.

Магасерча дешара моттигашта юхера лампаш тоаеш латт

Султиганькъан Йоакъап

ГалгИайчен столице, Магасе, элктросетий болхлоша урамашкара лампаш хийцар, уж яр лицейна-берий беша юхе, — аьнна хоам бир «Сердало» газетага шахьара мэрерча кепайоазон болхлоша.

«Иштта уж хьежар урамашка сердал луш йолча лампай хьалаш миштад, кердаяраш а оттайир», — аьнна, белгалдир столицан администраце.

Магаса кулгалхоша лерхIачох, уж балхаш мас-сайолча дешара моттигашта юхе дIадахьа лаьрхIад, царна гонахьарча доазонаш тIа сийрда хургйолаш.

Эбарга-Юрта лампаш тоайир

Султиганькъан Йоакъап

Международни оалача Эбарга-Юртарча урама 1000 метр чулоацаш долча доазон тIа лампай сердал Iалашьеш хилар, цу гIулакха лаьрхIа бола болхлош. Из я дукха ха йоацаш гIашлой керданикъ билла тоаяь моттиг.

«Эбарга-Юртарча наьха вахар аттачадоакхаш хургда из дика гIулакх. Ара баьдъелча, къаьстта Iан хана, сердал йоацача новкъа гIолла, когаш дIабетталуш, чуваха хала хул.

Белгалде деза, из никъ керда Iойиллача ишкола, берий беша тIабодаш хилар. Бераш лелача наькъашка лампаш хилийтар чIоагIа терко е езарех да», — аьлар районерча администраце. Теркал де деза, тахан вай мехкарча шахьарашка, юрташка цу тайпара болх тIатеIа дIахьош латтилга.

Студенташца вIашагIкхетар хилар

ГIазданаькъан Ахьмад

Кьилбасада-Кавказа доагора-энергетически колледже дешаш болча студенташца вIашагIкхетар дIадихьар терроризма духьала кьовсам лоаттабеча комиссе болхлоша, Iалама

наха. ВIашагIкхетара кертера декхар дар вай кагирхошта юкьера терроризм яха унзара дош хоададаь дIадаккхар.

Студенташца къамаьл де баьхка хилар МагIалбика районера терроризма духьа-

ле еча балха кулгал деш вола Джемболатанаькъан Мухьмад, Инаркьера имам Йовлой Хьажмурд, Вежарий-Юртарча маьждига имам Хазанаькъан Iалихан, колледжа кхерамзленах болча балха кулгалхочун гIонча Бекмарзанаькъан Мухьмад. Цу

тайпара вIашагIкхетараш МагIалбика районе касткаста хулаш да.

Терроризм яхар мел унзара хIама да, цун духьала кьовсам лоаттабар лоархIа ме долга кагирхошта хьалхадох цу гIулакха оарцагIбаьнна лелача наха.

Дарбанчешка керда кхоачам хургба

Коазой Мадина

Ер шу чакхдалалехьа республикерча дарбанчешка кхоачаргья 350 совгIа оборудовани. ТIехьарча шерашка вай дарбанчешта йоккха терко еш дукха новкъостал лоаттаду.

Хьалгьяь тишъенначарна когаметта цIена гIишлош, тайп-тайпара эшаш бола кхоачам бенаб, керда отделенеш хьайийллай. Массала, автопарке кхаьчай сиха оарцагIаьухаш йола цIена 70 машин, дIа-хья яхья йиш йола 18 дарбан-пункташ ений. ТIой-Юрта хьалгьеш

латт йоккха дарбанче..

Республикански дарбанчен доазон тIа керда инфекционни отделени еш боакх. Хьалгье лерхI Сурхо тIа керда амбулатори, Эккажкьонгий-Юрта 60 маьнги-моттигаш йола дарбанче. Чамалха, Южни оалача юрташка фельдшерски пункташ е

зем боаккхаш латт.

«Земский лор» яха программа я вай мехка ма даггара ший болх дIахьош. Дарбанчешка болх бераш шоай квалификаци лакхье ух каст-кастта. Тоалуш латт хIара денна вай унахцIенон гIулакх. Цу гIулакха эшаш мел дола наькъаш хьадийлла латт.

Студентех 130 сага лакхара стипенди ийдергда

ГIазданаькъан Ахьмад

Россерча тайп-тайпарча вузашка дика дешаш белгалбаьннача вай мехкарча студенташца, аспиранташца Мехкдаь стипенди хьожадергда. Укх дешара шера уж хургва 130 саг. Царна юкье ба кхоана тайп-тайпара мотти-

гаш хьалаьца дIаоттаргбола болхлош: лораш, экономисташ, конструктораш, юристаш, психологаш, Iалам лорадераш, IT-говзанчаш, вай мехка гIишлонхой, иштта кхьдола балхаш Iомадераш.

«Мехкдас Келаматанаькъан Махьмуд-Iаблас лаьрхIа

ма хиллара, 2022-2023 дешара шера дика дешараша Мехкдаь стипенди ийдергда, цу тайпарча студентий, аспирантий цIераш йовзаш я. Цу хьакъехьа довза йиш я тха лаьрххIача сайтага гIолла», — аьлар тха газетага дешареи Илмани министерстве.

Керда туристически проекташ кхоллаш я

Султиганькъан Йоакъап

ДегIа могашал эшаен-нача наха лаьрхIа керда туристически проекташ кхолла лерхI вай республике. Из болх бергба федеральни ахчак.

«ХьатIадоагIача шера грантий новкъосталца кхолларгья кемпингаш йола моттигаш, Iотоха чьатараш эцаргда. Уж хилча, цхьаккха хIамах кхера ца безаш, шоай паргIатта бийсаш яха йиш хургья туристий.

Из болх дIабахьа республиканна хьахьожадергдола ачча 82 миллионага кхоачаш да», — йоах хоамо. Ресбуликерча туризма гIулак тоадара тIехьа дикка кхьаьга лерхI. 102 млн гаргга ачча гIоргда тайп-тайпара оборудовани эцаш, дуккхача наькъашка лела туристашта аттагIа хургдола электронни никъ хьеха гIирсаш эцаш, керда туристически наькъаш кхоллаш.

Цихезача хьехархочо ГIалгIайчен студенташта дийцар, Россе халкъий культуран лоархIамах

ГIазданаькъан Ахьмад

ГIалгIайчен цихезача хьехархочо ГIарбакханаькъан Iаддал-ВоагIапа ПаьтIамат «Хьехархочо хьехархочунна» яхача Еригроссе акце доакъашхо хилар. Из вIашагIьеллар

яр «Знание» яха юкъярле.

ГIалгIай паччахьалкхен университетта филологически факультета студенташ болча яха, хургболча хьехархошта хьокхача урок елар цо.

«Ше урок душ, ПаьтIамата

студенташта дийцар Россе дукхача культурах, цун зIамигача а доккхача а халкъех. Халкъа кхоллама болх гойташ дар, цун хьехам балара кьамаьл. Геттара теркам тIаозаш дар, юххера а лекци йистейоалаш ишколе дагIа бераш сцена тIа арада-

лар, уж дар тайп-тайпарча кьамий бераш, царех хIаране ший кьаман меттала машар кхайкабеш дола дешаш аьлар», — яхаш, дийцар «Сердало» газетага ГIалгIай паччахьалкхен университетте.

Керда ишкол хургья кастта

Султиганькъан Йоакъап

Наьсарерча Алхан-Чурта цIерагIча урам тIа хьальеш латта дуккхача берашта лаьрхIа йола керда ишкол кастта дешархой тIаьца йиш йолаш хургья. Ер бутт чакхбоалаш баккха лерхI из болх, Дала аьннадале.

Таханарча хано дIадеххача

тайпара, ювцаш йола ишкол кхьаь гIатах латташ хургья.

Цу чу дешаш хургда 720 бер. Лаборатореш, актови а дешара а залаш, хIама дуа моттиг йолаш, беркате ишкол хургья цох.

Берий ханашка хьежжа, ловза тайп-тайпара моттигаш Iалашъьий ишкола коа.

«Дешар» яхача кьаман проекта кIийлен тIа дIахьош ба из беркате болх.

Дарба де баха гIо дергда хьакимаша

Султиганькъан Йоакъап

Вахара хьал во долча наха гIо дарах йолча комиссе кхетаке дIайихьар Илдарха-ГIалий тIа. Шахьара мэр волча Малсаганаькъан Иналкьас кулгал деш, дIадихьар из вIашагIкхетар. Могаш боацарех ялх сага гIо де лаьрхIар, республикал араьба дIа а баха дарба де йиш хургйолаш.

«Бахархоша гIо дехаш йола ийс моттиг тохкаш кхьхийгар цу гIулакха йолча комиссе. Ялх саг вар, араьба дIаваха дарба де новкъостал де шоашта, яхаш. Дарба эшачарна юкье дар 18 шерага кхачанза дола дий бер», — аьннад тхога кхьаьчача хоама тIа.

Каьхаташка хьежа, 20 эзар сом ачча делар царна массанена. Комиссе теркалбир таро йоацаш бола кхы а кхо дезал. 20 эзар сом ачча дийкьар царна а.

Ерригача Россе Іаламца бувзабенна болам діабихьар

Султиганаькъан Йоакъап

«Россе хиш» яха Ерригача Россе Іаламца бувзабенна болам діабихьар вай республике. Гонахьарча Іаламах дог лазаш болча дуккхача наха, арабаьнна, къахьийгар хин йистошка лостам беш. Цу балхах йолча федеральни кхетаче борза (бронза) мейдилг енна, белгалйир вай республика.

«Массехк шу да вай мехко цу беркатеча гІулакха юкье дакъа лоаца. Кхьийолча РФ чуйоагІача моттигашта юкье хьалхарча лагІа тІа йолаш, хьайоагІа вай республика толаме къахьегарах», — аьлар Іаламах йолча министрствон болхлоша. Укх шера цу гІулакха шоашкара гІо де ловраш, Іалама лерхІам бераш, арабаьлар Эса гонахьара йистош цІенъе. Біаьхача итт бетта къахьегаш, цу наха гулийр бархІ тонн нувхаш. Вай Мехкдас Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьлас белгалдир, республикера хиш, хьасташ, Іамарч лорадеш, цар хьал ца талхийташ діадахар вайна тІалаттача доккхача декхарех цаІ да, аьнна.

«Дог тийша ва со, кхы діахойодача хана а цу беркатеча акцен юкье вай хьалхарча моттиге латташ діагІоргда, аьнна. ХьатІадоагІача шера а хІанз санна тІатеІа къахьегаргда вай мехкахоша цу беркатеча гІулакха юкье», — аьлар цо, ший къамаьла юкье. Укх шерца Іадика ювцаш, йоккха Іалама хетаяь фестиваль діайихьар. Цига дакъа лоацаш хилар вай Мехкда, массехк эзар саг. Эса гонахьара куц тоадеш, мах баь варгвоацаш чІоагІа къахьийгар цу наха.

ГІалгІайче ка бола ялат чуййца даьлар

Султиганаькъан Йоакъап

ГІалгІайче 2022 шера ка бола ялат деррига а чуййца даьлар, аьнна хоам бир «Сердало» газетага региона аграрни боахаме.

«Деррига а чуййца даьнна ялат діалаьрхІача 85,368 эзар тонн да, из 2021 ча шера хинначул 112,3% дукхагІа да. Гурахьа чуэцаш дола ялат аграреша чуййцар 44503 тонн, мукх - 7255 т, кен - 30072 т, рапс - 3538 т», —

йоах хоамо.

Карарча хана тІехьа чуэцаш дола ялати технически культураши чуййца яла йоахк. Уж хилар лайчила бетта 30 денга кхоачаш 107069,1 тонн.

Теплицашкара гулдаь баьца-

даараш 12010 тонн да, уж 120,4% дукхагІа да 2021 шерга диллача.

Сомий-комарий культураш гульгьий 58420 тонн.

Ерригача республикан юртбоахама культураш хилар 265892,1 тонн.

Даьхен турпалхой Ди дездеш, ГІалгІайчен мехктохкама музейе тІема біухошта хетадаь хьажар хургда

ГІазданаькъан Ахьмад

Укх деношка, Даьхен Турпалхой Ди дездеш, вай мехка оагЮй бетта ийслагІа дийнахьа «Даьхен Сий дола Турпалхой» яха хьажар хьаделларгда, Малсаганаькъан Тухана цІерагІа мехктохкама музейе, иштта цунца го йиш хургья «Украинера лаьрххІа операци а цун Турпалхой а» яха суртанчас Сухорукова Еленас даьча

балхашка.

Юхьанца го йиш хургья Советски Союза ханарча а Российски Федерацие а ГІалгІай турпалашка, Георгиевски кавалерашка.

ШоллагІа даькъа го йиш хургья Донбассе даьхьоча лаьрххІа тІема операцие доакъашхой сурташка, цар гойтача деналга, иштта цар шоай тІема декхар кхоачашдарга.

«Сухорукова Елена юстара латта могош яцар юкьарча хатара. Цо ший дакъа юкьехьу майрал, денал гойташ; цига латаш болча турпалхой сийле діайовзийтара гІулакха. Иштта хьакхелла да «Украине даьхьоча лаьрххІа операцие Турпалаш» яха хьажар.

Музейе хьабаьхкарий таро хургья вай мехкахой 50 сурт го, уж сурташ даьхкад бьсарашца а графически хьисап а.

Суртанчас ший тайпара баь вай мехкахой, турпалхой денал, майрал гойташ бола болх ба из. Царна юкье ба Денала ордена кавалераш, Украине байна біухой.

ХьатІадоагІача шера Сухорукова Еленай «Украинера лаьрххІа операцие Турпалаш» яха хьажар го йиш хургья Россе дукхача регионашка», — аьлар «Сердало» газетага ГІалгІайчен мехктохкама музейе кулгалхоцо Саганаькъан Мухьмада.

ГIалгIайчен наькъашка хьожача болхлоша, цар тIа ша хургбоацаш, къахьийгар

Коазой Мадина

ХIа аьнна шелал отташехь, ша баьча наькъашка хьажача, шоай техникаца арабьлар автодора болхлой, наькъашка лоттам бе дагахьа.

«Ден-бус лода Iадоаккхаш болча болхлоша къахьег, ша бошабеш, гIум тоссаш, цахаддаш машенаш леларгIо-ла никь кийчбеш. Уж балхаш массайолча юрташка а шахьарашка деш да, къаьстта урхе а мухале а нийслуча моттигашка», — аьлар цу боахама чубоагIача кепайоазон болхлоша.

Наькъашта тIахьожам лоттабераша дехар ду, машенашча лелача нахага, лувжача моттиге нийслей геттара фийла хила, яхаш, цул совгIа машен сиха цалаллар а дех. Из доацаш, цъаьахка дехар а да наькъашка хьожача болхлой, машенаш наькъ тIа Iо ца увттаяр, хIана аьлча лаьрххIа йолча наькъаш тIа болх беча техниканна хьовзам хул цох.

Наькъашка ша баьб

Султиганькъан Йоакъап

ЦIаьахка эттача шелалах наькъашка кизга санна ша баьб. ГИБДД болхлоша, хаоттам хувцабенача дийнахьа денз, кхайкарал даьд бахархошка, боккъал а лоралуш, машенаш сиха ца лехкаш лела, яхаш.

Иштта дале а, массехк моттиге геттара йоккхий авареш еш нийсделар. «Iан гIорах ша биллача наькъашка хатар доацаш хиланзар. Наькъа арабалача балха ухаца нахага, геттара а чIоагIа лоралуш хила аргдар оаха.

Иштта ша уллача хана, машен шортагIа лалла еза, наькъа водар хьалхагIа аравала веза цIагIара», — йоах республикан пачахьалхан болхлоша.

Цу гIулакха хьожаш болча наха белгалду, мел чIоагIа лорале яхаш кхайкарал дешшехь, цъаьболча наха машенаш шоаш хьалха хийжача беса масса хехк, яхаш. Боккъал а лораде шоай а кьхар а вахар!

Профессеш хувцаш ба ноаной

Султиганькъан Йоакъап

Шоай профессеш хувцаш, керда дешар чакхдаьккхадипломаш хьайидеш ба вай мехкара ноаной. Къахьегамаш йолча министерство дипломаш дIаделар 13 кхалсага. Царех цаIаш декретни оалача отпуске ба, вожаш 50 шерал

тIехбаьнна кхалнах ба. Ставрополерча РАНХиГС филиале «Демографи» яхача къаман проекте гIолла шоай квалификация лакхьеш хилар уж.

«ЧIоагIа дега тоам хул, вай мехкара нах керда Илма дова, шоай кхетам лакхбе гIерташ къахьегаш хилча. «Менедже-

мент в образовании» яхача специальность Iомаьча Пхьилектонгий-Юргарча берий беша болх беча 13 кхалсага дипломаш дIаделар оаха», — дийцар тхога Шолжа районерча къахьегамаш болча кхуврча кулгалдеча Горчханнаькъан Хьавас. Белгалде деза, цу кхуврчо гIо дарца 130 сага шоай квали-

каци лакхье аьттув баьнналга.

Уж я къаман юртбоахамах йола Российски академи, Омскера паччахьалкхен университет, Кьилбаседа Кавказера топливно-энергетически колледж. Цу проекто доккха гIо ду шоай кхетам лакхбе, керда Илма Iомаде ловш барашта.

«Россеташ Кьилбаседа Кавказ» шоай болх дIахьош я

Тахан вай республике дIахьош я «Россеташ Кьилбаседа Кавказ», «Ток-урок» яха проект. Цу проекта кертера дехар да берашта, кагирхошта ток йолча моттигех геттара чIоагIа лоравала везилга хьалхадаккхар. Укх наькъа энергетикаша из урок дIайихьар Наьсарерча №12 йолча ишкола дешархошта.

8-ча классе дагIача берашта токацарча кхерамзленах дийцар «Ингушэнерго» филиала болхлочо Котанаькъан Азас, Наьсарерча тока тIахьожам лоттабеча къахьегамхоша Дударанаькъан Хьасана, Хутенаькъан Адама. ЛоархIаме къамаьл хьаллаьцар 11-ча класса дешархочо Малсаганаькъан Мустафас. Из ва дуккхача яхьашка,

олимпиадашка хьалхара моттигаш йоахаш, дика дешаш хьавоагIа дешархо.

Цул совгIа, спортсмен волаш, Кисловодске, Ессентуке хиннача боксах долча къовсамашка дото мейдилг яккхай цо. Ток йолча моттигашта юхе цIераш летае, чкъаьрий лувца, ловзаш лела йиш йоацилгах дийцар берашка. Лотабена тока аьшкасаьрг, хий детташ дIабоабе йиш йоацилга, иштта Iубежача аьшкасаьрга эггара кIезигагIа яле а бархI метр гаьна хила везилга, иштта кхьдола токаца дувзадена лоархIамедараш дайзар дешархошта.

Токах лоравалара бокьонаш йовзийташ йола «Ток-Урок» дIайихьар Малсаганаькъан Мустафас. Цу ток-яхье хьалхара моттиг яккхача Даскенаькъан

Аминайна дипломи совгIаташи делар. Проекта тIехьарча даькъах дар ток техача сага гIо дар. Цу гIулакша болча говзанчаша берашка дийцачох, ток теа саг кIалхарваккха йиш я, ха ца йоаеш, сиха а нийса а гIо дой. Сага хисапе хьаяьча хIаман гIонца дIахьекхар цар, эггара хьалхарча арIагIа саг кIалхарвоаккхаш де дезараш. Из гIулакш шоай вIаштIехьа мишта доал хьажача аьттув хилар берий.

«Россеташ Кьилбаседа Кавказ» яхача болх беча нахаца тха ишколо бувзам лелабу дукха ха я. Шоай болх лакхача боараме дIахьош, къахьегамхой ба уж. Дика дешача берашта цу тайпарча урокашка даькъа лацар а, пайдане да. Ерригача ишколо лоархIаш долча берашта нийса

хила, цар яхар хьаэца ловш хул кхьбараш. Токах лораваларах дувцаш йола урокаш геттара чIоагIа эшаш я тахан», — дийцар Наьсарерча № 2 йолча ишкола кулгалхочун гIонча йолча Буражанаькъан Лейлас.

«ЧIоагIа хоза хеташ даькъа лаьцар аз цу проекта юкье. КIоаргга уйла яйташ дола дукха хIамаш дайзар сона цунга гIолла. Вай вIалла теркалдеш доацараш, мел кхераме хила йиш я хайра сона. ДIахойодача хана а цу наькъ тIа къахьеге безам ба са», — аьлар Малсаганаькъан Мустафас. Урок иштейоалаш, берашта дIайийкьар токацара бокьонаш тIалатта линейкаш, закладкаш, иштта кхьдараш а. «Ток-Урок» яха проект дIахьош я ерригача Кьилбаседа Кавказе.

«ГалгIайче» ансамбль шоаш болча ярах, Iаблий-Юртара бахархой гIадбахар

«ГалгIайче» яха ансамбль, концерт дахьаш, ена хилар Iаблий-Юрта, яхаш, хоам бу «Сердало» газета корреспондента.

«Лайчилла бетта ткъаб ийслагIча дийнахьа Iаблий-Юртарча бахаршошта дикахетар хилар, цу начIал долча нахаца вIашагIкхетар бахьан долаш. Из нийсделар юртарча культуран цIагIа. Концерт дIадоладелар 14:00 сахьат даьлча, бакьда нах хьалххе а гулбеннабар, искусствон мах а лоархIам а шоашта бовзаш хиларах», — аьлар Iаблий-Юртарча культуран болхлоша.

Хьаьшаша гойтар дезаденна, довзаш дола халхараш, иштта керда балхаш.

Испански метта говзал-класс хилар Шолжа шахьар тIа

«Вай сатувсам» яхача республикан яхьо гулбергба эггара зIамагIбола ГалгIайчен ашархой а иллиалархой а

Шолжа шахьар тIа испански метта говзал-класс дIаяхьа вена хилар ший дезалца, Пятигорске ишкол хьайийлла болх беш вола Коста-Рикера бизнесмен Мелендез Роберт. «Ing Itower» кхеллача проектах дIахьош бар из болх. «Креатив» яхача кафе хилар из вIашагIкхетар.

Гулбеннарашта дайзар бок-

кхача мехкаца дувзадenna тайп-тайпара чулоацам бола кердадараш.

Иштта цар дакъа лаьцар хIама диццадалийтара йолча программанна юкъе. «Хоза, пайдане вIашагIкхетар хилар цох.

ДIа-хьа яйзар культуран, кхьдараш. Коста-Рикех хIанзалца ца хайна хIамаш дайзар тхона.

Оаха а дийцар хьаьшаш-

та вай республиках лаьца дукхадараш», — аьлар тха газетга «Ing tower» проект кхоллаш дакъа лаьцача Галай Адама.

Испански мотт Iомабе ловш болча наьха тоаба вIашагIтоха лаьрхIа ба Мелендеза дезал. «Тахан шун мехка кIезига ба испански мотт ховш бола нах. Тхона цIоагIа лов, из мотт шаьрбе йиш хургйолаш, шун наха гIоде», — аьлар Мелендез Роберта.

ГIазданаькъан Ахьмад

ГIалгIай паччахьалкхе меттаоттаяь 30 шу дизаьра хетаяь яхь дIахьоргьа оагIой бетта ийслагIча дийнахьа, «Вай сатувсам» аьнна цIа а йолаш. Цига шоай говзал гойташ хургба ГалгIайчен эггара зIамагIа а къонагIа а бола ашархой а иллиалархой а.

Цунах дийцар «Сердало» газетга республикан искусствай ишколе, цига дIаяхьа лерхI ювцаш йола яхь а.

«Яхье дакъа лоацаш хургба вай мехка искусствай ерригача ишкола дешархой. Цига дакъа лоацаш хургба «Яшкпандар», «ЧIондарг», феца лекха инструменташ: зурма, кларнет, саксофон лакха ховраш; «Илли аларца», академически, эстрадни ашараш лекхарца хьакхаштабаьннараш, иштта «Халкъа пандараш», цу дакъе аккардеон, каьхата пандар, гитара, домра, дахчан пандар лакха ховраш.

«Вай сатувсам» яхача къовсама жюрена чубоагIаш хургба Республикан колледжа, республикан искусствай берий ишкола хьехархой», — аьлар тхога хоам баьчо.

«ГалгIайчен хIанзарча ханара исбахьален искусство» яха гойтам дIахьоргба Селий мехкарча музее

Коазой Мадина

Кхоана денз Махачкале П. С. Гамзатова цIерагIча Дагестански исбахьален музее «ГалгIайчен хIанзарчаханара

исбахьален искусство» гойтам дIахьоргба аьлар республика правительства пресс-служба.

ГалгIайчерча ткьеста суртанчаша, тайп-тайпарча хана

цу гойтаме дакъалоацаш хиннача, цу юкъе Поаланкой Мурад, Оздой Дауд, Каринаькъан Бэла, Инаркинаькъан З, Мартазананаькъан Муса кхьбараш а болаш музее шоай сурташ гой-

таргда, цу чу йоагIаш хургья декоративно-прикладной искусства хIамаш, халкъа тIабувха гIирс. Лоалахарча республика бахаршошта цIаькхаз а йовзаргья гIалгIай халкъа культура.

Дика хIама де лайна арабаьннача ГIалгIайчен наха дакъа лоац Москверча «Тхо Цхьана да» яхача боламе.

Лакхе хьоахабача вай мехкарча наьха тоабаша дакъа лоац, хIара шера дIахьоча «Тхо Цхьана да» яхача боламе юкье, — аьлар «Сердало» газета корреспондента.

Из хул хIара оагIой бетта 4-8-ча деношка, шоашта ховр-довзар дIа-юха дала, керда де лерхIачох дувца, бIарчча шера баьча балха мах бе, РФ чуйоагIача моттигашкарча балха новкъо-сташта баркал ала дагахьа.

«Дика хIама де арабаьннача наха юкье шоай моттиг дIалоацараш дукха ба», — аьлар Российски Федерацие Президентта Путин Владимира, цар баллах дувцаш.

«Из болам ерригача Россе дика хIамаш дечар аьттонна йола майда я, цига цар таро хул шо-шоаш бахача моттигашка де вIаштIехьадоолачох дувца.

Шоай лоIамагIа дикаш ду нах — уж вай ханара турпалхой ба, лораши нах хатарах кIалхарбоаха болхлойи боацаш», — аьлар ГIалгIай Республикан цу тайпарча наьха цхьанкетара кулгал-хочо Галай Назира.

ТIахьожам лоаттабу камераш оттаяьй Цхьоре

Султиганакъан Йоакъап

Ширача ГIалгIай юрта Цхьоре ТIахьожам лоаттабергбола камераш оттаяьй. Из лархIар ва Мехкда Келаматанакъан Махьмуд-Иаьла. «ХIанзчул ТIехьагIа къаман селхане гойташ йола ГIалаш латгача доазон тIа мел дар камерашка ГIолла гуш хургда.

Цу гIулакхага хьожаш, лархIа болхлой хургба. Ма дарра цига доаллар гой ийш хиларо аттача доакхарг-да ГIалаш лораяра гIулакх», — белгалдир ший къаман-ла юкье Мехкдас Келаматанакъан Махьмуд-Иаьлас. ГIалайх бIаргтоха, шоай къаман селхане йовза ухача наха вIалла новкъарле еш хургбац камераша лоаттабу ТIахьожам.

Камераш оттаяра керттера бахьан да цу моттигашта зе де ухача, уж сийсазйоахача наьха ка ехкар. Ала деза, уж моттигаш дукха туристаш тIалатташ йолга.

Наьсархочун сийрда никъ

Журналистах Зангенакъан Михаила Мухьмадах лаьца

Гарчакханаькъан Сали

МоллагIа саг вувчача хана, цун гIулакхаш, эздел, вахаре даьча а доаха а тола-маш хьехадеш хул. Царга ГIолла довзаш хул сага догуйла, нигаташ, цо хьаба-хьа никъ. Цхьабараш, дукха бувцаш, берригача мехка бовзаш хул; вожаш, карах-даьнна гIулакхаш мел доккха дале а, дукха ца зувш, баьхе дIабоал. Бакьда шоай никъ сага дог кхардаргдоа-цаш дIахьу цар. Цу тайпарча нахах вар Зангенакъан Михаил Мухьмад. Айса вахаш яккхача хана, цул дог цIенагIа, ИмерзагIа саг вай-завац сона журналисташта юкье. Миччахьа ше вале а, велаваде духьалвоагIар из, велавадар юхь тIара дIа а далацар, бокьонца цунцара къастталца.

Мухьмад тахан вац ала магац сона, хIана аьлча цун куц, оамал, цIаккха йицлург-йоацаш, са дег чу йисай. Дуккхача шерашка денз, вовзаш вар из бакъахьара зIамига саг кепайоазув, къаман вахар до-взаш болча наха. ХIаьта сона беррига цар дезал а бовзар аьлча харц хургдац. Мухьмада да Хасолта Михаил йIаьххача хана Наьсарен рай-она «Ленина никъ» яхача газета керттера редактор хилар. Ший оамалга диллача, воI тара вар даьна ши хи тIадам санна. Михаил а вар иштта нах дукха безаш, цар гIулакха малхаваьлча санна. Цо кулгал даьча газетаца, 1976-ча шера денз бувзам болаш хин-нав со, цIаккха цунна латкъаш, раьза воацаш, саг вай-навац сона. Нахаца бувца мотт болаш саг вар из. Цудухьа наха а везар. Журналиста къахьегам воккхагIволча

ший воIа безабалийтар а да вар аьнна хет сона. ЗIамига волча хана денз, дас беш бола болх гуш хинна Мухьмад а, кIезиг-кIезига воагIаш, журналисташта юкьевоагIа.

Мухьмад ваь хиннав 1963-ча шера январь бетта 28-ча дийнахьа Наьсар-Керте ба-хача Зангенакъан Хасолта Михаилеи Къоастой Ювсапа Мадинайи дезале. Иалама хозача моттиге кхувш вена-вар из. Наьсари Шолжи яхача ГIалгIай мехкарча хишта, сийнача баьшта, Ростов-Баку оолача боккхача наькъа юхе дIадахадар цун бера шераш. ХIанз-м геттара чIоагIа хувца-еннай из моттиг. Из кхийнача цIенна гаьна дац амфитеатр, тIа тхов боаца музей-мемориал, берий беш, вIаштIардаь цIенош, школаш, шан элгац, говраш хакккал йола «Строй-маркет», кхьдараш.

Школа яккхачул тIехьагIа цо деш Нохч-ГIалгIай пачча-хьалкхен университета филологически факультете. ГIалгIай мотти литературеи, эрсий мотти литературеи хьехаш вола хьехархо ва аьнна белгалъяккхай цо цига ЮмаьгI говзал. Бакьда хьехар-хочун болх цо банзар. Сона дага мел доагIача хана, газета корреспондент волаш, къа-хьегаш хилар из, цхьан хана ший дас кулгалдаьча газета редакце. Вовзаш, дахар-де-нар хоатташ хьалха хиннава-ле а, гаргагIа из сона вайзар 1992-ча шера, Шолжа-ГIалий тIара вехачул тIехьагIа Наьсарерча газете балха этта-ча. Мухьмад цу газета кор-респондент вола массехк шу дар, хIаьта со «Сердало» газете а Нохч-ГIалгIай книжни издательстве а болх баьчул тIехьагIа, кхаьчавар цига. Редакци яр цхьа гIат долча, Свобо-ды оолача (хIанз С. Оска-

нова цIерагIча) урам тIарча къаьнарча цIалга чу. Уйча дIачуваьлча, аьрдехьа керт-терча редактора кабинет яр, аьттехьа — Мухьмад вагIаш хинна кабинет. Доккхача шин кора юкьерча аьттехьар-ча, гаьнарча саьн чу латтар цун истол. Аьрдехьа вагIар редактора заместитель хинна Саганакъан Иалихан, Мухьмада духьала латта истол фотокорреспондент хиннача ПхьогIой Салмана дар. Маса-сахана безаме, чувена саг дIаваха сих ца луш, дукха говш яр цар фусам. Салмана цхьацIа сакъердаме хIамаш дувцар редакце болхлой ва-харера, дукха довзаш вар Иалихан а. ХIаьта Мухьмад дукхагIа царга ладувгIаш, велаш Iеш хулар, царел дуккха зIамагIа ше хилар бахьан долаш. Цхьан-шин шера яхар мо болх бир аз царца. Михаил Мухьмада цу шерашка даьча йоазоша хьагойтар из лоацача деша воккха гов-занч хилар. Массехк мугIарца хьаала вIаштIехьадоалар цун, цхьаволча журналиста бIарчча оагIон тIа е шин оагIон тIа аргдар. ДукхагIа даькъе мехка а къаман а ва-харе лоархIамера хIамаш хулар цо хьехадараш. Царех цхьадараш хIанз а дагадоагIа

сона, уж хIанз а цIагIа леладу. 1993 шера март бетта 13 дий-нахьа газета хьалхарча оагIон тIа кепа теха дар «ГIалгIай Республикан президент хар-жар» яха йоазув. Из санна дола йоазув де бехктокхамер-ча, дикагIволча журналиста мара тIадилацар. Керттер-дар дувца ховргдолаш, цох бола хоам лоаца а хьаькъале а язбергбарех вар Мухьмад. Цун из дика вIаштIехьа а даьлар. Фу яздаьдар цо къаман хьалхара президент харжа-рах лаьца, деш вай: «Исторен чухьа эггара хьалхара прези-дент хержача шоллагIча дий-нахьа, райпон цIагIа ГIалгIай республике болх бе хьахьо-жабаьча журналисташта пресс-конференци елар хор-жамий комиссе баьча балхах цун председатела Саккхал-наькъан Мухьмада: ГIалгIай Республикан президент хила оттаваьчунна тIехьа кхадж тессаб 142 эзар 233 сага (кхьча дешашца аьлча, 99,94 проценто), духьала 64 сага (вешта аьлча, 0,05 проценто), 21 бюллетень харцахьа кхадж тесса хиннад (уж 0,01 про-цент да).

Цу тайпара, Овшанакъан Султана Русланá — ГIалгIай Республикан хьалхарча Пре-зидента тIехьа кхадж тессаб

ГалгIайче деша даха ха йоацача бера бокьонаш меттаоттаяь

Султиганакьан Йоакьяп

ГалгIайче, прокуратура юкьеначул тIехьагIа, зIамига бер берий беша дIаэцарах йола бокьонаш меттаоттаяь, аьлар «Сердало» газетага ГалгIайчен прокуратуран кепайоазон болклоша.

«ГалгIай Республикан Шолжа района прокуратура тоххар моттигерча яхархо-чо язбаь лоткъам, из бар цун зIамига бер, берий беша дIачу ца эцаш, диссарца бувзабенна», — йох хоамо.

Из гIулакх тохкаш, 2022 шера тов бетта из бер ГБДУ урхаллено дIадаькхадар договора тIа хинна хьалаш телхадаь хиларах, берий беша из массехк бетта хьацаахарах, цул совгIа хьа ца ихача деноех доагIаш дола ахча дIадала дай раьза ца-хиларах.

Цьабакьда бокьонах доагIаш дац, деша даха ха йоацача, могашал дика йоацача беша дисциплинарни бехк бар. Из бер берий бешара дIадоаккхача хана, урхаллен кулгалхоша цу тайпара йола бокьонаш а устав а толхаяь.

Цу тайпара, прокуратура бер дIадоаккхаш хинна амар юхадакьхад, из гIулакх карагIаьннарашта бехк баьб.

Хьай машенага хьажа

Хьай рузкъа хьаьнала хилар дезе, Даьла раьза хургволча тайпара лелабе нахацара лерхIам

Обойнакьан Фатима

Иан денош хьакхачар, шоашца шелал яхьаш. Гуйран бетташца болалу бахархой тIадоагIаца гIорадаьча деношта духьалотта кийчо е. Кьаьстта чоагIа из хIама теркалду газелешца, автобусашца гаьна ядача юрташкара бувлаш, пхьешка балха дIаухача наха. Шоаш болх мел йоаккха хана мерзача набарах боаккача хана, тIехьа бисар кхераш, хьалххе новкъа баьле йоувтташ йоахача наха дика кхетадергда аз дувцар. ТIоараш тоха а мег цар из дуккхача наьха са лаьца гIулакх аз хьоахачаь.

Масала, Наьсаре яхача пхьен гаьна уллача юртараванна, нийсса бархI сахьат даьлча ший боалха-моттиге вагIаш хила веза саг хьалххе аравоал новкъа. ГIорадаь Иан денош латгача хана, дукха ха йоаккхаш остановке латтар хала хIама да, хала хиларал совгIа, дегIа могашал эшаенна наха гетгара кхераме да дегIо шелал чуяра.

Бакьда, мелла бIайха гIирс бийха кийчвенна мара цахиларах, цу чу сов шийла хиларах, хьай кара хIама доацаш, хьо гергвеш хул дукхагIйола вай наькъашка лела газелаш. Нахаца лерхIам лелабеча саго-м Иан шелал хьа тIаотталехь пишко мишта болх бу хьажий, хувца езе хийце, чу кулг теке кийчю ший машин. Иштта хила а деза из-м! Нах дIа-хьа кхувлаш, царгара хьайидеча ахчах ший цIагIа сискал чукхухьаш лелаций из?!

Ше дуар хьаьнала хургдолчча тайпара бе беза болх бусалба сага. Иштта ца хилча, Дала беркат даь дIагIоргвацкх из... Ала деза, дукхагI йола газелаш духьал цу чархаша дIалелаяр мара кхы хIама гуннахьа доацаш я-кх ер, аьле, хеташ хул. Чу пишк йоацаш, цул совгIа, хьоггеха ше дуаргдар дIа яьннача наларах, масе корех шийла Иан мух чухьекхаш, гергбале баргIаш дIакхоач нах. Ма ираз дар-кх укх тIара сихагIа йовоссар, яздий хул йовхьамаш тIа. Ер-м цьа цIаьхха дагадеха хIама дац, дIаьхача шераш-

ка дIа-хьа ухаш, хIара денна зувш гIулакх да.

Хиннар дувц аз шоана. Ена хьатIаэрттар газель. Шелбенна нах сихбенна чухайшар. БархI сахьат даьлча балха хила безаш, сиха ба чухайшараш. Газелий кораш ша баь да, араара хIама бIарга ца гуш. Ший машин йовзаш тулуп йийха, кхакха кий тилла, кийчвеннав машин лоаллаш вагIар. Хеталу, со вIайха хилча шух, тIехьашка дагIарех-м хур хургдар аьнна араваьннав ер аьле. Газелиста юхе хьачухайнача цун новкъоста йоах, туха берхIа хьакха безар Iа укх корашта, гIорадергдоацаш. ТIехьашка ягIа кхалсаг йист - хилар тIаккха раьза йоацашо:

«Корашта-м туха берхIа ма хьокхий оаш, укх чу баргIа наха фу ду оаш?!» Шаккхе юхажьежа, малагIа яр из аьнна, хьан тайпан я хьо, йоацар. Ма чоагIа ала ловра-кх сона, из аьнна малав хьажа ца а гIерташ, клеьзига нахах эхь-бехк хийте, хьай машена чу пишк йолла, мух чубетташ латта ниI тоае.

Эхь дац из?! Ма дуккхача

наьха са хьовзадаь, балийна даьнна хIама да из! Хьай машенаш тиша хиларах, шийла хиларах, ах маьха мича кхувл Iа нах, бизза мах дIаийбеш кIалца висар чуховрг воацача машенаца хьайна напагIа доаккхаш лелаций хьо?! Уйла е-м еза тIаккха, Дала хьаьнала дергдий-хьогI сона иштта доаккха рузкъа, аьнна. Биззача маьхах Iайха нах дIа-хьа кхувле, цу чу йолла езаца пишках дала дезар юха ма увза! Цьаволча сага ший тIорме чура хьалбаьккхе гIайбилг йобулл, ше йоховча гIанда тIа.

ГIорадаь латгача цу гIандаш тIа вагIаш дIакхачаьчоа, доаца лазар тIадаргдолаш хул хьал. Аз-м тамаш ю, вIалла а тIахьожаш саг вац-хьогI цу машенашта, аьле. Цьа нах, цьа организаци бехктокхаме йолаш лела езаш яц-хьогI уж машенаш... Бусалба нах шоайла лерхIам болаш хила безаций... Шоайла вIашкательаш бIхьалуш баргIаш хул... Даьла раьза хургволча тайпара даха хьажа вай дерригаш!

Внимание: Газопровод !

По землям РИ: Назрановского, Малгобекского, Сунженского района и г. Карабулак проложены магистральные газопроводы и газопроводы-отводы с параллельными кабельными линиями связи, обслуживаемые Моздокским ЛПУМГ ООО «Газпром трансгаз Ставрополь». Ось газопроводов на всем протяжении обозначена километровыми знаками, а пересечения газопроводов с автомобильными дорогами и водными преградами - километровыми знаками и знаками «Осторожно - газопровод», «Остановка запрещена».

Для обеспечения безопасной эксплуатации и транспортировки газа предусмотрены зоны минимальных расстояний согласно СНиП 2.05.06-85* до 350 метров в зависимости от диаметра трубы и охранные зоны шириной 25 метров в каждую сторону от оси газопровода согласно правилам охраны магистральных газопроводов. Вдоль подводной части газопровода охранный зона устанавливается в виде участка водного пространства от водной поверхности до дна, заключенного между параллельными плоскостями, отстоящими от оси газопровода на 100 метров с каждой стороны.

В охранный зоне магистральных газопроводов категорически запрещается производить всякого рода действия, могущие нарушить нормальную эксплуатацию трубопроводов либо привести к их повреждению, в частности:

- перемещать, засыпать и ломать опознавательные знаки, проводить земляные работы;
 - открывать люки и двери ограждений узлов линейной арматуры, станций катодной и дренажной защиты, линейных и смотровых колодцев и других линейных устройств;
 - разрушать берегоукрепительные сооружения, земляные и иные сооружения, предохраняющие газопровод от разрушения; устраивать всякого рода свалки, выливать растворы кислот, солей и щелочей; производить дноуглубительные и земляные работы;
 - разводить огонь и размещать какие-либо открытые или закрытые источники огня.
 - проводить работы с использованием ударно-импульсных устройств и вспомогательных механизмов, сбрасывать грузы.
 - огораживать и перегораживать охранные зоны.
- В зоне минимальных расстояний категорически запрещается:

- возводить какие-либо постройки, размещать стоянки, гаражи, коллективные сады с садовыми домиками, дачные поселки, жилые здания, отдельные промышленные сельскохозяйственные предприятия, тепличные комбинаты и хозяйства, птицефабрики, молокозаводы, карьеры, разработки полезных ископаемых;

- сооружать проезды и переезды через трассу газопроводов и газопроводов-отводов, устраивать стоянки автотранспорта, тракторов и механизмов, размещать сады и огороды;

- заниматься производством мелиоративных земляных работ, сооружением оросительных и осушительных систем;

- заниматься строительными и взрывными работами, планировкой грунта;

- производством геологосъемочных, поисковых и других работ, связанных с устройством скважин, шурфов;

- заниматься содержанием скота и устраивать допои для скота.

Перед проведением работ в охранный зоне и зоне минимальных расстояний газопроводов и газопроводов-отводов необходимо получить согласование и письменное разрешение на их производство в Моздокском ЛПУМГ ООО «Газпром трансгаз Ставрополь». Несоблюдение вышеуказанных требований может создать угрозу причинения вреда жизни и здоровью людей, а также имуществу физических и юридических лиц.

АДРЕС И ТЕЛЕФОНЫ

Моздокское ЛПУМГ:

363750, п/я №1.

Телефоны:

(886736) 2-60-06, 7-50-24.

Диспетчер (886736) 60-229

Лица, виновные в механическом повреждении магистральных газопроводов, кабелей связи, средств катодной защиты, привлекаются к административной и уголовной ответственности в соответствии с действующим законодательством Российской Федерации.

Статья 167 УК РФ. Умышленное уничтожение или повреждение имущества

1. Умышленное уничтожение или повреждение чужого имущества, если эти деяния повлекли причинение значительного ущерба, наказываются штрафом в размере до сорока тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за пе-

риод до трех месяцев, либо обязательными работами на срок до трехсот шестидесяти часов, либо исправительными работами на срок до одного года, либо принудительными работами на срок до двух лет, либо арестом на срок до трех месяцев, либо лишением свободы на срок до двух лет.

2. Те же деяния, совершенные из хулиганских побуждений, путем поджога, взрыва или иным общеопасным способом либо повлекшие по неосторожности смерть человека или иные тяжкие последствия, наказываются принудительными работами на срок до пяти лет либо лишением свободы на тот же срок.

Статья 168 УК РФ. Уничтожение или повреждение имущества по неосторожности

Уничтожение или повреждение чужого имущества в крупном размере, совершенные путем неосторожного обращения с огнем или иными источниками повышенной опасности, наказываются штрафом в размере до ста двадцати тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до одного года, либо обязательными работами на срок до четырехсот восьмидесяти часов, либо исправительными работами на срок до двух лет, либо ограничением свободы на срок до одного года, либо принудительными работами на срок до одного года, либо лишением свободы на тот же срок.

Федеральный закон «О газоснабжении в Российской Федерации»

Часть 3 статьи 32. Органы исполнительной власти и должностные лица, граждане, виновные в нарушении правил охраны магистральных трубопроводов, газораспределительных сетей и других объектов систем газоснабжения, строительстве зданий, строений и сооружений без соблюдения безопасных расстояний до объектов систем газоснабжения или в их умышленном блокировании либо повреждении, иных на-рушающих бесперебойную и безопасную работу объектов систем газоснабжения незаконных действиях, несут ответственность в соответствии с законодательством Российской Федерации.

Г О Б Ъ Я В Л Е Н И Е

Утерянный аттестат Б №1326339, выданный СОШ №1 с. п. Экажево в 2004 г. на имя Цечоева Аслана Курейшевича, считать недействительным.

Оалхазарашта Гю ду вайцигарча наха

Султиганькъан Йоакъап

Эггара ч'оаг'аг'а шелало к'алдугараш да оалхазараш. Ткъов елхача хана уж к'алдусаргдоацаш, цъацца г'ю де г'ерт вай мехкахой. Іан хьалхара денош ц'айза даьккар. Иштта шелал латгача хана, делхаш дола дог'а ткъов хиле массанахьа кхоач.

Ша бича лаьттара шоашта даа ялат, кхыйола х'ама кораяц оалхазарашта. Царех дог лазаш болча наха тайп-тайпарча моттигашка, цар чу ялат дехаргдолаш з'аамига ц'алгаш, к'ингаш, яьшкаш, к'опилгаш увттаю.

Генаргаш, маькх, моллаг'дола ялат дехаргдолаш; иштта х'амаш увттаеш хилча миска оалхазараш моцалла к'алдусаргдац.

Хьалха тха газето хоам баьбар; шахьарашка, юрташка ара дахаш долча хьай-башта лаьрх'а бунаш яьй, аьнна. Геттара ч'оаг'а шелал т'аеча, цар г'ю ду ц'а доацача мискашта.

Дикаг'вола таксист белгалвир

Коазой Мадина

«Россе дикаг'вола таксист» яхача ерригача Россе д'ахьош йолча конкурса т'ехьара тур хилар Наьсаре.

Республикански конкурс в'ашаг'беллар я промышленостахи цифровой г'улакхахи

йола министерство. Т'ехьарча яхьашта юкье ши тур яр.

Доакъашошта йовза езар наькъ т'ара правилаш, законаш, республикера хозаг'ла лоарх'лаш йола моттигаш, наькый топографи. Кхоалаг'ча туре шоаш машенаца мишталел д'агойта дезаш бар доакъашхой.

Цу юкье дар машенаца юхаверзар, парковке д'аоттар, 90 градус, йола повороташ. Из деррига цар д'ахьекхар, машена тхов т'ла д'изза хи пела латташ. Хий йодахийта йиш йоацаш, пела ю ца дожийташ, де дезар из деррига.

«Т'ехьара г'улакх дика хьаькхар вай таксисташа. Деррига пелаш, ца дохаш, дисар. Д'айихьача яхьех хьалхара моттиг яьккхар Хугой Мухьмада, шоллаг'ча моттиге эттар Арсамаканькъан Мухьмад-Амир, кхоалаг'ча лаг'ла т'ла ваьлар Йовлой Руслан. Конкурс котбаьннарашта совг'латаши ахчеи делар — 15 000, 10 000, 5000».

РФ регионашта юкье Г'алг'айче хьалха латт, ч'оаг'лача нувхех пайда эцача даькье

Султиганькъан Йоакъап

Цох лаьца хоам бу FinExpertiza яхача мах оттабара болча аудиторски-консалтингови бувзамий болхлоша.

Коммунальни ч'оаг'ла нувхаш д'а-юха нийсьярах бола болх дукхаг'ла хулаш боаг'ла Россе, 2022 шера ардара бетта 50% кхоачаш. Цъхабакъда 11,1% мара яц юхакъастараш.

Хоржаш йолча нувхех пайда эцатаро хиннараш регионех кхоалаг'ла даька да.

Геттара дика толамаш даьхад цу даькье Г'алг'айче, Камчатски крае, Москве, Тюменски области, Мур-

мански области, Ростовски области, Приморье, Ставрополе, Челябински области, Брянски области.

Вайцига ч'оаг'ла коммунальни нувхаш чакхьаьхай ер шу д'адоладелча денз, 133% кхоачаш.

Шолжа районе нувхаш д'акхувсача моттиге ц'и яьлар

Султиганькъан Йоакъап

Г'алг'ай Республикан Іалама Министерстве латгъа вера Восточни оалача юрта вахархо, Шолжа районе нувхаш д'акхувсача моттиге аре к'айлаяьккха к'лур латт, аьнна. Из доазув «Экосистема» яхача ООО оператора т'ахьожам лоаттабеш да, аьнна, хоам бир «Сердало» газетага республи-

кан Іалам лорадерий кепайозон болхлоша.

«Г'алг'ай Республикан экологей Іалама г'ирсийи министр Шаденаькъан Ахьмад, Іалам лорадарей экологей кхерамзле Іалашьбеча урхаллен кулгалло Баркинхой Адам, Г'алг'ай Республике Г'юлла йолча Россе Къилбаседа-Кавказа Іалама т'ахьожам

лоаттабеча регионашта юкьерча урхаллен викалашца цъхана баха хилар ц'и йоагаш латгача моттиге», — аьлар боахаме.

Ц'и яьнна моттиг д'алоацаш дола лаьтта 100 квадратни метр да.

Белгалъяьккха моттиг чуйоаг'лаш я федеральни пачахьалкхено экологена т'ахьожам лоаттабеча моттигашта. Г'алг'ай

Республикан Іалама Министерство лаьрх'ла дола кьахат д'адахьийтад Россе Іалама т'ахьожам лоаттабеча боахаме, цу г'улакха терко яр дехаш. Иштта Г'алг'ай Республике Г'юлла йолча т'ахьожам лоаттабеча урхалле цу хьаьхьа хьайкарал де кийчлуш ба. «Экосистема» бехках хьалъуха к'лур лаьг'бара болх д'абахьа лерх'.

Магасе СПИДа духьала акци д'айихьар

Султиганькъан Йоакъап

Наркотикашта духьала т'юам лоаттабеча коммиссе, СПИД яхача лазара ден хетаяь, дерригача дунен акци д'айихьар Магасе. Цига даька лоацаш хилар эпидемиологаш, инфекционисташ, Магасера кагирхой совет.

Цу акцен керттера бахьан — х'ара сага кхераме долча, нийс д'оацача х'амаех ший вахар, могашал лораяр мелла лоарх'аме да д'ахайтар. Республикере ча ВИЧ-инфекцешца дувзаденнача хьалах дувцаш, доклад йийшар в'ашаг'хетаре спидах йолча кхуврче лоразидемиолог Коазой Марета.

Кагирхоша тайп-тайпара хаттараш телаш, д'аяхар акци. ВИЧ-инфекцех дувцаш дола буклеташи листаши йийкьар кагирхошта.

сердало

Учредители:
Правительство
Республики Ингушетия и
ГАУ «Общенациональная
газета «Сердало»

Главный редактор:
Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ:
360001, г. Магас,
пр. И. Зязикова, 12.

Адрес редакции и издателя:
Республика Ингушетия,
386101, г. Назрань,
Тер. Центральный округ
пр. И.Базоркина, 60.
Тел.: 8 (8734) 77-11-84
Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована
Управлением Россохранкультуры
по ЮФО.
Рег. номер ПИ № ФС 10-6526
от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru
Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в
компьютерном центре редакции
газеты «Сердало».

Время подписания номера
по графику в печать:
7 декабря 2022 г.
Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не
совпадать с позицией редакции.
При перепечатке
ссылка на газету обязательна.
Письма, рукописи, фотографии,
рисунки не рецензируются и не
возвращаются.
Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве
«Южный регион»,
с готовых диалитивов
Республика Ингушетия,
г. Ессентуки, ул. Никольская, 5.
Заказ № 1435 Тираж: 2000 экз.

Къаман проекта глонца, Галгайче дуккхача наха керда балха говзалаш Юмайир

Вай мехка бѡаь совгѡа сага таро хилар кхыдола балхаш шоашта Юмалой хъажа а, уж де низ дѡакхоачий хъажа а. «Демографи» яхача къаман проекта юкьебаха, цар керда балха говзалаш Юмайир, аьнна, хоам бир «Сердало» газетага республикан министрий кабинета кепайоазон болхлоша.

«Кердадараш довзара а, уж Юмадара а йолча программан юкье дакъа лоацаш хилар дезткъеи итт шерал тѡехбаьнараш, пенсе баха ха яраш, бер даь цѡагѡа багѡаш бола кхалнах, хъабе болх боацаш биса ноаной, зѡамигача берашца цѡагѡа багѡа кхалнах, 35 шу даланза бараш, иштта шоаш балхара дѡабахара кхерам ба, аьнна хетараш», — йоах хоамо.

Из гѡулакх довзараша яхачох, цу юкье эггара чѡагѡагѡа кьердаш хиннар яр юриспруденци, балха оттарца ювзаенна менеджмент, балха тѡара къахаташ леладар, паччахьалкхен, муниципальни урхалленца ювзаенна балха говзалаш, цул совгѡа хъехархочун, юхъанцарча классашкарча психолога къахъегам, дешара а унахѡенон а менеджмент, хъехархочун балхацара таьрахий (цифровой) технологи, унахошка хъожаш болча лорашца бувзабнна болх, иштта кхыдараш.

Галгайче 10 эзар совгѡа бера полиомиелит оалача лазара духъала маьхий техад

Коазой Мадина

Республике тѡатеѡа дѡахъош ба берашта полиомиелит оалача лазара духъала маьхий тохара болх. «Хѡанз укх сахъате 10 915 бера теа даьннад уж, — яхаш, хоам бу Галгѡай паччахьалкхен кепайоазон болхлоша. — Лазара духъала къовсам лоттабеш, дѡа-юха ухача наха болх бу берий лораш болча, берий бешамашка, цул совгѡа балхара мукъа денош а дац цар.

Таханарча денга кхоачаш, республике 13 эзар (13 149) пентаксим оала молха йолаш я, 35 эзар (35 060) ОПВ яха молха я. Царел совгѡа 1500-га кхоачаш я ИПВ оалаш йола молхаш.

Царна эшаш йола шелал ца лоттабеш, моттиг нийсьенна-яц, — белгалдоакх хоамо.

Santos котъаялар Галгайчен президента викала Кубок яккхарах йолча яхъе

Султиганькъан Йоакъап

Галгѡай президента викала Кубок яккхара тѡехъа яьржача волейболах йолча яхъе Santos яха команда котъаялар, цига берригача доакъашхоша бокъонца йола спортивни оамал хъагой-

тар, аьлар «Сердало» газетага мехка кепайоазонца бувзабннача болхлоша.

Галгѡай Республика президента викала 2022 шера Кубок яккхара къовсамий жамѡа: хъалхара моттиг — Santos командага кхаьчар,

шоллагѡа метте — «Даймохк» (И. М. Сеченова цѡарагѡа Хъалхара Москвера паччахьалкхен лорий университет), кхоалагѡа метте «Вайнах» (МГСУ) хилар, — белгалду хоаматѡа.

2022 шера цу спортивни яхъашка 14 спортивни тоаба, 140 студент вар Москверча

лакхарча дешарца ювзаеннача моттигашкара, иштта катгирхой цхъанкхетарашкара вена.

Яхъаш дѡайихъараша котбаьнараш дакъалабийцар, баркал аьлар, кердача шера хургѡолча яхъашка дакъа лаца хыйхар.

Москверча Галгайчен викала кубок яккхара тѡехъа баскетболах яхъаш хилар

Султиганькъан Йоакъап

Укх огѡй бетта кхоалагѡа дийнахъа, Галгѡай Республикан Москверча викала совгѡат даккхара тѡехъа яьржа, 2022 шерара баскетболах дола къовсамаш хилар.

«Уж яхъаш Галгѡайчен

кулгалхочо Келаматанькъан Махъмуд-ѡаьлас чакхъаха тѡадилад Москве дешаш болча вайнахъа командашта юкье. Яхъ чакхъаккха кийчъаьий Галгѡай Республикан президента викала, Москверча регионашта юкьерча бувзамах, къаман политиках йолча Департамента новкъосталца», —

аьлар «Сердало» газетага республикан президента Москверча викала кепайоазон болхлоша.

«Баскетболах хъалхара яхъаш дѡайихъар 15:00 сахъат даьлча, цул тѡехъагѡа 16:00 даьлча, совгѡат даккха дагахъа латаш хидар «Santos», «Даймохк». Яхъаш хидар Москва

шахъар тѡарча Электрозаводская 21 яхача моттиге, «Спорта аренай» дакъ тѡа», — йох хоамо.

Уж, наха терко тѡайохийташ йола хоза яхъаш, вѡагѡагѡехкарашта а доакъашхошта а баркал оалаш, ловца баккха лов.